

Jak psát Granty

aneb všechno, co jste chtěli vědět o dotacích a báli jste se zeptat

Stručný průvodce dotační problematikou a psaním grantových projektů, sestavený na základě semináře přednášek Marty Smolíkové, doc. Ing. Jany Ištvánfyové, Dr., PhDr. Aloise Surynka, PhD. a Blanky Čermákové na Akademii výtvarných umění v Praze v letním semestru 2011.

Tato příručka volně navazuje a čerpá z přednesené teorie na základě zažité praxe, její využití ovšem negarantuje stoprocentní úspěšnost v grantových řízeních obecně, pouze napomáhá porozumět nejasnostem užívané terminologie a obvyklým byrokratickým úskalím.

Obsah

1. Obecná problematika

- 1.1 Vymezení pojmů
- 1.2 Systém grantových výzev
- 1.3 Důvody podpory
- 1.4 Žadatelé o podporu
- 1.5 Druhy podpory
- 1.6 Cíle projektů
- 1.7 Komise a kritéria hodnocení
- 1.8 Výše podpory
- 1.9 Povinné přílohy
- 1.10 Termíny (výzvy a uzávěrky)
- 1.11 Povinnosti úspěšného žadatele o grant

2. Formulace projektů

- 2.1 Ganttovo schéma
- 2.2 Rozpočet
- 2.3 Tým
- 2.4 Rady

3. Doporučená literatura

1. Obecná problematika

1.1 Vymezení pojmů

Grant – účelový dar, finanční podpora, peněžní částka, získaná v soutěži na podporu projektu. Tento příjem nepodléhá zdanění.

Dotace – přiděl peněžních prostředků ze státního či místního rozpočtu poskytovaných zejména na úhradu veřejně prospěšných činností.

Projekt – časově omezená činnost, která vede ke stanovenému cíli/cílům při stanovených zdrojích.

Veřejné kulturní služby - služby spočívající ve zpřístupňování umělecké tvorby a kulturního dědictví veřejnosti a v získávání, zpracování, ochraně, uchování a zpřístupňování informací, které slouží k uspokojování kulturních, kulturně výchovných nebo kulturně vzdělávacích potřeb veřejnosti.

1.2 Systém grantových výzev

Harmonogram a délka procesu výzvy trvá obvykle od jednoho měsíce až do ročních lhůt v závislosti na velikosti institucí vyhlašovatelů a objemu rozdělovaných prostředků.

Probíhá v tomto pořadí:

- Vypsání programu – zadání
- Zpracování žádosti – návrh, nabídka
- Výběr nejlepších projektů
- Uzavření smluv
- Realizace
- Vyhodnocení

1.3 Důvody podpory

Podpora tvořivosti (kreativity) = formulování nových a užitečných myšlenek a inovace = uplatnění nové a užitečné myšlenky v praxi.

Podpora umělců (jejich talentu, možnosti nové spolupráce, příležitost k prezentaci, zajímavé, aktuální témata či formy), podpora umění (umění zahrnuje idee/obsahy a formy, které je třeba zviditelnit), podpora infrastruktury (prostor pro rozpoznání, ocenění, prezentaci, distribuci, uchování umění). Podpora oblasti profesionálního výtvarného umění, rozvoje neziskového sektoru a občanské iniciativy, rozvoje dlouhodobých a skupinových kurátorských projektů, realizovaných s důrazem na uměleckou kvalitu, sociální působení projektu a na spolupráci.

Neziskovost organizace nebo projektu - zisk reinvestován zpětně do poslání
Transparentnost organizace či projektu; předem definované cíle a rozpočet, zveřejněné informace o činnosti a hospodaření

Nekomerčnost – cena služeb a produktů odráží náklady s ohledem na uplatnitelnost na trhu; platy a ceny obvyklé za podobnou práci v daném místě, přiměřenost nákladů (propagace, marketing)

Jasná pravidla fungování organizace, definovány způsoby rozhodování o činnosti a hospodaření, řešení konfliktů, střetu zájmů a předcházení sebezvýhodňování – správní a dozorčí rady, výkonný a kontrolní výbor atd.

1.4 Žadatelé o podporu

- Právnícké osoby - občanská sdružení, o. p. s., příspěvkové organizace ministerstev, krajů a obcí, nadace
- Fyzické osoby - studenti, umělci do 35 let věku, kurátoři, teoretici umění, vydavatelé s trvalým pobytem v ČR.

Vždy žádá přímý organizátor, nikoli pouze prostředník. Druh právnícké osoby odlišuje i možnost výše žádané podpory.

1.5 Druhy podpory

Cestovní granty, rezidenční stipendia, publikace a dokumentace soudobé tvorby, vzdělávání na poli výtvarného umění, prezentace současného českého umění v zahraničí, podporu vzniku uměleckých děl ve veřejném prostoru a projektů sociálních minorit, školení, dílny a symposia, a podporu kvalitních výstavních programů, vydávání periodik i neperiodického tisku včetně kritiko-vědeckých reflexí v oblasti výtvarné kultury, vydávání autorských i souborných knižních titulů v oblasti výtvarné tvorby všech období, titulů, které jsou nesporným přínosem a v současné době nejsou běžně dostupné, vydávání uměleckých reprodukcí, prezentace výtvarných děl v nových médiích, nové formy nakladatelské činnosti atp.

Výzvy se nepravidelně proměňují, upravují se podle aktuálních potřeb vyhlášovatelů a objemu jejich finančních zdrojů.

Veřejné prostředky podporují veřejné projekty, požadují tedy viditelné výsledky.

1.6 Cíle projektů

Výběr několika typů cílů:

Ministerstvo kultury (viz Koncepce účinnější podpory umění 2007-2013)

- Posílení role umění ve společnosti
- Posílení prezentace českého umění v zahraničí a mezinárodní spolupráce
- Zachování a rozvoj umělecké různorodosti s důrazem na podporu kreativity a s ohledem na vyvažování vlivů konzumní společnosti
- Zajištění dostupnosti umění pro občana (rovný přístup)
- Posilování infrastruktury, včetně investiční podpory kulturních institucí

Magistrát hl. m. Prahy

- Začleňování specifických skupin obyvatel Prahy do uměleckých a kulturních aktivit, a to jako realizátorů či jako diváků, posluchačů nebo návštěvníků.

Evropská komise (program Culture)

Program má tři konkrétní cíle:

- posilovat nadnárodní mobilitu osob pracujících v odvětví kultury,
- podporovat nadnárodní mobilitu kulturních a uměleckých děl a produktů,
- podporovat dialog mezi kulturami.

Program zaujímá pružný interdisciplinární přístup a zaměřuje se na potřeby, které kulturní činitelé určili během veřejných konzultací předcházejících jeho vypracování.

Nadace pro současné umění Praha • Podpora vzniku a veřejné prezentace děl současného umění se zřetelem na vysokou uměleckou kvalitu a předpokládané společenské působení předložených projektů

- Upřednostňuje inovační projekty profesionálních výtvarných umělců dosud neetablovaných na výtvarné scéně

1.7 Komise a kritéria hodnocení

Způsoby a postupy rozhodování opět odpovídají typu instituce, kde kvalitou rozdělení prostředků je míra kvality nezávislého odborného posouzení projektů a její respektování ze strany poskytovatele dotací.

- Odborné posuzování:
- Komise/Rady – společné jednání, bodování, hlasování
- Jednotliví experti – posudky, bodování (zodpovědnost vůči odborné komunitě, případně komunitě, se kterou se identifikují)
- Politické rozhodování:
- Zastupitelé, porada vedení úřadu, radní, primátor, hejtman, ministr (zodpovědnost vůči voličům, zohledňuje širší zájmy)

Věcnost – vhodnost a přiměřenost cílů s ohledem na společensko-ekonomický kontext (jsou navrhované metody práce relevantní vzhledem k cílům),

Účinnost – rozsah cílů a intervence (do jaké míry jsou naplňovány celkové cíle, účel, očekávané výsledky),

Dopad – pozitivní a negativní, primární a sekundární, dlouhodobý efekt, multiplikační

efekty, přímé a nepřímé dopady, zamýšlené a nezamýšlené dopady.

Jasná představa projektu, finanční odhad, časový harmonogram, spolupracovníci, srozumitelný popis, v projektu je nezbytné uvést jeho obsah, cíl a přínos. Žadatelé o podporu celoroční profesionální činnosti uvádějí podrobnou dramaturgii projektu a charakterizují dosavadní činnost žadatele o grant (portfolio, výstavní a publikační činnost). Případné další nepovinné přílohy k žádosti žadatel přikládá dle svého uvážení (např. recenze, odborné kritiky, výstřižky z novin apod.)

Kritéria hodnocení:

- žádost byla podána v tištěné podobě na standardizovaném formuláři,
- žádost a formulář rozpočtu byly zaslány v elektronické podobě,
- žádost je vyplněna úplně a správně,
- rozpočtový formulář vykazuje příjmy z realizace projektu,
- k žádosti jsou přiloženy všechny požadované přílohy,
- žádost je podepsána předepsaným způsobem (žadatelem či osobou jednat za žadatele),
- předkládaný projekt je z oblasti profesionálního umění a je v souladu s předmětem činnosti či podnikání žadatele,
- předkládaný projekt odpovídá stanovenému tematickému okruhu,
- přínos pro obor (vysoká umělecká či odborná úroveň, umělecká kreativita, apod.),
- přínos projektu z hlediska zachování a rozvíjení umělecké různorodosti,
- přínos pro kreativitu a inovaci,
- záběr působnosti z geografického hlediska (požadavek nadregionálního, celostátního či mezinárodního významu),
- obsahové a formální zpracování projektu (jasná formulace obsahu a cíle, soulad s vyhlášeným okruhem, konkrétní realizační plán, personální zajištění, časový harmonogram projektu),
- schopnost zajistit vícezdrojové financování (veřejné rozpočty, soukromé zdroje),
- reálnost projektu včetně přiměřenosti nákladů,
- schopnost žadatele projekt realizovat, účelnost a oprávněnost použití dotace v předchozím období včetně dodržení termínu jejího vyúčtování.

Magistrát hlavního města Prahy:

1. Hodnocení dosavadní činnosti žadatele (kredibilita)

Tato rovina zahrnuje především uměleckou kvalitu dosavadní činnosti žadatele, její odborný i společenský ohlas. Odborný ohlas žadatel dokládá publikovaným kritickým posouzením své činnosti a jiným průkazným způsobem. Společenský ohlas prokazuje především těmito fakty: počet uskutečněných veřejných prezentací své činnosti (představení, koncertů, nových výstav atp.), průměrnou návštěvností, průměrnou tržebností, průměrnou cenou vstupenky apod. Tato rovina posouzení zahrnuje i hodnocení případného předchozího realizovaného grantového projektu/činnosti.

2. Kvalita předkládaného projektu/činnosti

Posuzuje se zejména umělecká (odborná) kvalita projektu/činnosti: původnost, nezaměnitelnost a význam v kontextu toho kterého uměleckého oboru či typu prostoru (u víceoborových zařízení) i v kontextu kulturní nabídky hlavního města. Dále se posuzují předpoklady zprostředkovat téma na vysoké umělecké úrovni, vzdělávací a sociálně-společenské aspekty projektu (začleňování specifických skupin obyvatel Prahy do uměleckých a kulturních aktivit, a to jako realizátorů či jako diváků, posluchačů nebo návštěvníků). Součástí posouzení v této rovině je i kvalita zpracování projektu, schopnost srozumitelně, konkrétně a důvěryhodně formulovat jeho cíle a vize.

Ke zvýšení kvality může pomoci spolupráce s konzultanty, kurátory, apod. z řad pedagogů, umělců a jiných kredibilních osob jako jsou novináři, kunsthistorici apod.

3. Posouzení rozpočtu projektu/činnosti

Toto kritérium váží především ekonomické aspekty projektu – přiměřenost nákladů na jeho realizaci, transparentnost účelnost a hospodárnost plánovaného, přiměřenost jeho výnosů, schopnost zajistit pro financování projektu i další zdroje. Součástí tohoto posouzení je také návrh hodnotitele na úpravu výše požadované dotace, případně na účelovou specifikaci dotace.

Nepoužívejte obecné formulace typu SLUŽBY, ADMINISTRACE, PROPAGACE, vždy podrobněji rozepište.

4. Soulad s Konceptcí kulturní politiky hl. m. Prahy

Žádosti musí mít jasně definované cíle, a to v návaznosti na cíle grantového systému hl.m. Prahy.

5. Umělecká kvalita

Přínos projektu či činnosti organizace z hlediska schopnosti zprostředkovat

uměleckou tvorbu na vysoké umělecké a odborné úrovni.

6. Jedinečnost

Potřebnost projektu či činnosti organizace pro zachování či rozvoj umělecké a oborové/žánrové různorodosti, tradic a podpory kulturních aktivit v hlavním městě Praze.

7. Připravenost projektu, kvalita zpracování žádosti

Srozumitelnost žádosti, účelnost plánovaných aktivit s ohledem na naplnění cílů projektu či činnosti organizace, odborná způsobilost zúčastněných osob, zkušenosti a kredibilita žadatelů.

8. Přiměřenost

Přiměřenost nákladů projektu a zdůvodnění žádosti na realizaci projektu či činnosti organizace, posouzení transparentnosti, účelnosti a hospodárnosti plánovaného rozpočtu, schopnosti zajistit vícezdrojové financování.

9. Udržitelnost projektu

Existence projektu po vyčerpání grantu, potenciál dalšího rozvoje projektu.

EU projekty:

1. Monitorovací ukazatele

(počet podpořených osob apod.) – rozdělení projektu do aktivit, průkazné sčítání zúčastněných osob, návštěvníků apod.

2. Podrobný harmonogram po měsících a jednotlivých aktivitách

3. Realizační tým

4. Vliv na rovné příležitosti

(rovnost pohlaví, sociální menšiny apod.)

5. Publicita a informovanost projektu

6. Rizika projektu a jejich předcházení

1.8 Výše podpory

Obvykle je možné čerpat 50-70 %, výjimečně až 100 % celkových nákladů, zálohově, většinou zpětně či za chodu projektu, v Kč nebo jiné vyhlášené měně.

Dotace slouží pouze na pokrytí ztráty, nikoliv na generování zisku.

U MK ČR je třeba vždy zajistit alespoň minimální příjem projektu (vstupné, prodej tiskovin apod.) a sdružovat podporu i z jiných zdrojů.

Zůstává téměř pravidlem, pokud vyhlášovatel neurčí jinak, nepřispívat na tyto rozpočtové položky:

- investice (pořízení zařízení a sw nad 40 tis., resp. 65 tis. Kč),
- mzdy (pouze u celoročních projektů nebo přímo za odvedenou práci formou DPP či fakturací),
- občerstvení,
- dary,
- pohonné hmoty (vyjma pohonných hmot hrazených v rámci cestovních náhrad),
- náklady na vyškolení personálu nebo zpracování projektu, účetní a právní služby
- náklady související s udílením věcných či finančních ocenění
- veškeré nepřímé provozní náklady (např. nájem kanceláří, elektrická energie, telefony, faxy, poštovné) – v případě MK ČR max. do 10 % celkových nákladů

Výdaje spojené se zahraničními cestami lze hradit jen v případě, že jsou přímou součástí projektu.

1.9 Povinné přílohy:

- Kopie dokladu o právní subjektivitě žadatele s předmětem podnikání nebo činnosti odpovídající předkládanému projektu, je-li žadatel právnickou osobou (zejména výpis z Obchodního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo jiného rejstříku, ne starší 3 měsíců; stanovy občanského sdružení s vyznačením registrace u Ministerstva vnitra včetně případných změn; zřizovací listina včetně případných změn).

- Kopie dokladu prokazujícího oprávnění osoby jednající za žadatele za něj při podání žádosti jednat (např. doklad o volbě nebo jmenování statutárního orgánu, plná moc).

- Kopie dokladu o oprávnění k podnikání odpovídající předkládanému projektu (např. živnostenský list, výpis z živnostenského rejstříku).
- Kopie smlouvy o založení běžného bankovního účtu včetně případných dodatků (netýká se krajů, obcí, jejich příspěvkových organizací a obchodních společností).
- Potvrzení o podání žádosti o finanční participaci minimálně jednoho dalšího veřejného rozpočtu (kraj, obec, městská část), pokud to povaha projektu nevyklučuje, což musí žadatel zdůvodnit a bude to vždy posuzovat odborná komise pro výběrové dotační řízení.
- K žádosti o dotaci na vydání odborných publikací žadatel předloží kopii licenční smlouvy s držitelem autorských práv.
- Bude-li žádost o dotaci na jednotlivý projekt přesahovat částku 500 000 Kč, žadatel předloží v případě opakujících se akcí odborné kritiky a recenze předchozího ročníku.
 - 1-6 kopií, elektronicky, osobně, doporučeným dopisem
 - podrobný popis projektu, dramaturgický plán projektu/činnosti
 - rozpočet projektu - náklady na projekt, příjmy projektu
 - předpokládané min. výkonové ukazatele u žádostí o podporu kontinuální činnosti
 - profesní životopis osoby zodpovědné za projekt (MHMP)
 - přehled činnosti žadatele v minulých dvou letech
 - žadatelé o grant nad 1.000.000 Kč a o podporu kontinuální profesionální činnosti Výroční zprávy/účetní uzávěrky za uplynulé 2 roky

Jedna chybějící příloha může znemožnit přijetí grantu k posouzení!

1.10 Termíny (výběr výzev a uzávěrek)

- MK – 30. 9. <http://www.mkcr.cz/cz/vytvarne-umeni-66322/>
- MHMP – 8. 9. http://kultura.praha-mesto.cz/84211_Vyhlaseni-grantu-hl-m-Prahy-v-oblasti-kultury-a-umeni-pro-rok-2011

- Nadace pro současné umění Praha – 31. 1., vícekrát ročně doplňkový grant <http://www.fcca.cz/fca/cz/info.html>
- Český fond umění – 30. 9. <http://www.ncvu.cz/grants/grants.html>
- Českoněmecký fond budoucnosti (stipendia) – 15. 12. <http://www.fondbudoucnosti.cz/FrontClanek.aspx?idsecke=5948>
- Culture – bezpočet uzávěrek <http://www.programculture.cz/cs/o-programu>
- Visegrad fund – 1. března, 1. června, 1. září, 1. prosince <http://visegradfund.org/>
- FRVŠ – tvůrčí práce studentů – 30. 4.
- GAČR – výzkumné projekty <http://marmolata.gacr.cz/?cat=3>
- MEDIA - Podpora vývoje a přípravy dramatické tvorby, animovaných filmů a tvůrčích dokumentárních filmů <http://www.mediadeskcz.eu/cz/financovani/vyzvy>
- Husova nadace <http://www.vnjh.cz/stipendium-husovy-nadace/vyhlaseni>
- Česko-polské forum – 14. 10. http://www.mzv.cz/cesko-polske_forum
- Tranzit – tříměsíční residence s 1050 E/měsíc, 25. 4., <http://www.tranzit.org/>

1.11 Povinnosti úspěšného žadatele o grant

Veřejný projekt deklaruje dostupnost využití výsledku veřejností. Proto je poskytovatelem vyzýván např. k:

1. striktnímu plnění smluv a rozhodnutí o poskytnutí dotace, případně k písemným žádostem o změnu těchto dokumentů,
2. sepsání závěrečné zprávy o splnění projektu, popř. průběžných monitorovacích zpráv,
3. vyúčtování projektu (obvykle po ukončení projektu, u celoročních projektů

- počátkem ledna následujícího roku, v závislosti na objemu poskytnutých prostředků jednorázově či vícefázově),
4. poskytnutí vzorků tiskovin (pozvánka, program), fotodokumentace, ohlasy v tisku
5. publikování log či slovního vyjádření o získané podpoře,
6. dodání informací o návštěvnosti, prodeji, navázané spolupráci, námětech dalších projektů,
7. reflektování reakcí cílové skupiny (dotazník),
8. poučení - z dobré i špatné zkušenosti.

2. Formulace projektu

Před formulací projektu je nutné vycházet z realizovatelného nápadu, u něž dokážeme popsat tyto aspekty:

- Záměr a cíl – čeho a jak chceme projektem dosáhnout
- Problém – umělecký, společenský, ekonomický
- Zdůvodnění – atraktivnost, vnímání potřeby zvenčí, obsazenost trhu
- Časové ohraničení
- Plán postupných kroků
- Zdroje – finanční, lidské, institucionální

Všechny tyto kategorie musí odpovídat požadavkům vyhlášených kritérií daného grantu.

Následně vyplňujeme předepsané formuláře vyhlášovatele, kde uvádíme název projektu, datum a místo konání, synopsis/zaměření projektu, obecné i podrobné informace o žadateli - jeho financování, zkušenosti, historie spolupráce s oslovanou institucí atp.

Dále definujeme, jaké máme v projektu cíle: krátkodobé, dlouhodobé, motivy a důvody proč tento projekt vytváříme, jak jím navazujeme na předchozí aktiv-

ity (kontext), jaká je jeho cílová skupina (pro koho je projekt určen), kdo projekt vytváří (tým x spolupráce x kompetence x management).

2.1 Ganttovo schéma

Pro systémovou práci je vhodné si projekt rozdělit na několik jednotlivých úkolů a přiřadit jim časové úseky, ve kterých bude třeba je ve správném sledu plnit. Takovéto dělení umožní se na projekt podívat z nadhledu a vyvarovat se tak hektického řešení jednotlivých etap na poslední chvíli a ve stejný čas.

Úkoly	Časový rozvrh				Zdroje
	1	2	3	4	
úkol 1					
úkol 2					
úkol 3					
úkol 4					
úkol 5					

2.2 Rozpočet

Výdaje

- Provozní (administrativa, kancelář, komunikace - poštovné, telefon, internet)
- Produkční (nájem výstavních prostor, instalace, transport, pojištění)
- Osobní (odměny, honoráře, cestovné, ubytování, per diem)
- Propagace (inzerce, pozvánky, grafické podklady, tisk)

Příjmy

- Vlastní z projektu (vstupné, prodej katalogů, kurzovné)
- Z veřejných zdrojů (dotace - stát, kraj, město, Evropská komise)
- Nadace + dary (nadační příspěvky, dary od soukromých subjektů)
- Ostatní příjmy (faktury), spolupráce, sponzorství /reklama

Dotace, dary a nadační příspěvky hradí plánovanou ztrátu, tedy rozdíl mezi plánovanými výdaji a příjmy, nikoliv zisk. V případě jednoletých grantů jsou prostředky vždy poskytnuty pouze na jeden kalendářní rok!

2.3 Tým

Pro realizaci projektu je třeba mít promyšlené personální řešení jednotlivých úkolů, kdo bude mít co na starosti, jakou za to ponese zodpovědnost a jakou pro to potřebuje nezbytnou kvalifikaci. Obvyklý tým, který se může v jednotlivých osobách slučovat, je takovýto:

Manažer (zodpovídá za přidělené prostředky a plnění projektu, má pro projekt potřebné vzdělání, případně zkušenosti s realizovanými projekty v minulosti)

Koordinátor (vede další členy týmu a systematizuje řešení úkolů)

Public relation koordinátor (hlídá vhodný termín ke zveřejnění promo projektu, srozumitelně komunikuje s cílovým publikem, médií, sestavuje propagační plán, sbírá od publika odezvu projektu)

Asistent

Odborná spolupráce (účetní, technická výpomoc atp.)

2.4 Několik rad nakonec

- Neztrácejte čas neosobními dopisy/projekty - každý musí být „šit“ na tělo
- Nepoužívejte nesrozumitelné termíny, vyjadřujte se konkrétně, jednoduše, srozumitelně

- Zjistěte si o každém dárci/instituci nejen jak, ale i koho a co podporuje
- Pro firmy mějte připravený plán propagace
- Z drobných podporovatelů se mohou stát významní
- Budujte dlouhodobé vztahy a spolupráci
- Pozor na věcné i pravopisné chyby
- Finanční doklady a smlouvy projektu musí být vždy psané na příjemce dotace
- Hlídejte si všechny termíny (výzvy, uzávěrky, průběžné zprávy, vyúčtování)

3. Doporučená literatura

- Smolíková, Marta: Management umění, VŠUP a Otevřená společnost, o. p. s. / ProCulture, 2008
- <http://www.managementumeni.cz/>

©Akademie výtvarných umění v Praze
září 2011

